

ಕುಂಕುಮ ಮರದ ಅನನ್ಯ ಕಥೆ

‘ಕುಂಕುಮ ಹಣೆಯಲಿ ಕರಗಿದೆ...
ಏನೇನೋ ಕಥೆಯಾ ಹೇಳುತ್ತಿದೆ...’
— ನಮ್ಮ ಚಿತ್ರರಂಗದ ಅಮರಕವಿ ಆರ್.ಎನ್.
ಜಯಗೋಪಾಲ್ ಅವರು ಕುಂಕುಮ ಕರಗಿ
ಹೇಳುವ ಕಥೆಯನ್ನು ಸೊಗಸಾಗಿ ಚಿತ್ರಗೀತೆಗೆ
ಅಳವಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾನೀಗ ಹೇಳಹೊರಟಿರುವುದು
ಕುಂಕುಮ ಮರದ ಕಥೆ.

ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮೂರ ಹೊರಗಿನ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ
ಎಂದಿನಂತೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಯಿಸುತ್ತಾ ನಡೆವಾಗ ಕೆಂಪು
ಕಾಯಿಗಳು ಬಿಟ್ಟಿ, ಯಾರೋ ಕೊಂಬೆ ಕಡಿದ ಮರ
ನನ್ನನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿತು. ಆ ಕೆಂಪು ಕಾಯಿಗಳನ್ನು
ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಕೈಯೆಲ್ಲಾ ಕೆಂಪು ಪುಡಿ! ಬಲ್ಲವರನ್ನು
ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಅದು ಕುಂಕುಮದ ಮರ ಎಂದು
ತಿಳಿಯಿತು.

ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅನನ್ಯ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿರುವ
ಕುಂಕುಮ ಕೂಡ ಅರಣ್ಯೋತ್ಪನ್ನವೇ ಆಗಿತ್ತು
ಎಂದು ತಿಳಿದದ್ದು ಆಗಲೇ. ಅದರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ
ಹೆಸರು **Mallotus Philippensis**.
ಬೇಸರವೆಂದರೆ, ಆಗ ತಂದ ಬೀಜಗಳಿಂದ ಒಂದೂ
ಸಸಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ನಾನು
ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಮರವಿದ್ದ
ಜಾಗ ಖಾಲಿಯಾಗಿ ನಿರಾಸೆ ಮೂಡಿಸಿತ್ತು.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಮ್ಮ ಅತ್ತೆಯ ಊರಿಗೆ ಹೋದಾಗ
ಗದ್ದೆಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತೆಳು ಕಂದು ವರ್ಣ ಬೆರೆತಂಥ
ಎಲೆಗಳ ಮರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಿತು. ಮರ ಯಾವುದು
ಎಂದು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನು ಕೇಳಿದೆ.
ಅಲ್ಲಿವರೆಗೂ ತಾವು ಗಣನಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದ
ಮರದ ಬಗ್ಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ವಾಸಿ, ತಮ್ಮೂರಿನ
ಸೊಸೆ ವಿಚಾರಿಸಿದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಹೊಸತೆನಿಸಿರಬೇಕು.
ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆ ಮರ ಯಾವುದು ಅಂತ
ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಸಣ್ಣ ಗುಂಪೇ ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿತು.

ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ, ಯಾವ ಮರ ಯಾವುದು
ಅಂತ ತಿಳಿಯಲು ಮರಗಳ ಬೃಹತ್ ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಅಂಬೆಗಾಲಿಡುತ್ತಿರುವ ನಾನು ಎಷ್ಟೋ ಸಲ
ತಡಕುತ್ತೇನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅನೇಕ ಮರಗಳು
ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ
ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ತರಹ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಬೇಸಿಗೆ
ಶುರುವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಎಲ್ಲವೂ ನಾವು ವಿಭಿನ್ನ
ಎಂದು ಸಾರಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ಎಷ್ಟೇ ತಜ್ಞರಾದವರೂ
ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಅನುವಾಗುವಂತೆ ತಮ್ಮ
ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಎದ್ದು ತೋರುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಕುಂಕುಮದ ಮರ ಕೂಡ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ
ಹತ್ತರಲ್ಲಿ ಹನ್ನೊಂದನೇ ಮರ ಅನ್ನುವಂತೆ

ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ
ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿರುವ, ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣು
ಪ್ರಭೇದ ಹೊಂದಿರುವ ‘ಕುಂಕುಮ’
ಮರದ ಕುರಿತ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ
ಸಂಗತಿಗಳು.

■ ವಿನ್ಯು ಗಂಗೆ

ಇರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅವತ್ತು ನಮ್ಮ
ಚರ್ಚಾಕೂಟದಲ್ಲಿ ಆ ಮರದ ಹೆಸರು ಏನೆಂದು
ಒಮ್ಮತದ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ
ಕತ್ತಲಾಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ತೆಳು ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾದೋ
ಅಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಕಂದು ಬಣ್ಣ ಇರುವ ಕಾರಣ
ಕುಂಕುಮದ ಮರ ಇರಬಹುದೆಂಬ ಸಣ್ಣ ಎಳೆಯ
ಅನುಮಾನದಲ್ಲಿ, ‘ಇನ್ನೊಂದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಸಿಗೆ
ಶುರುವಾಗುವುದರಿಂದ ಕಾಯಿ ಬಿಡಬಹುದು,
ಬಿಟ್ಟ ಕೂಡಲೇ ನೋಡಿ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿ’ ಎಂದು
ಅಲ್ಲಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿಸಿ ಹೊರಟೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ
ಆ ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಮರ ನೆಲೆ
ಕಂಡಿತು.

ಅದಾಗಿ ಒಂದೆರಡೇ ವಾರದಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ನಮ್ಮ
ಚರ್ಚಾಕೂಟದ ಸದಸ್ಯ ಸುಧಾಮಣ್ಣ ನಾವು
ನೋಡಿದ್ದ ಅದೇ ರೂಪ ಲಕ್ಷಣದ ಇನ್ನೊಂದು
ಮರದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಕಾಯಿಗಳ ಚಿತ್ರ ತೆಗೆದು
ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಅದು ಕುಂಕುಮದ ಮರದ
ಕಾಯಿಗಳೇ ಎಂದು ನನಗೆ ಖಾತ್ರಿಯಾಯಿತು.

ಆದರೆ ನಾವು ಮೊದಲು ನೋಡಿದ್ದ ಮರದಲ್ಲಿ
ಯಾವುದೇ ಕಾಯಿ ಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಹೇಗೆ
ಅಂತ ಅಂತರ್ಜಾಲ ತಡಕಾಡಿದಾಗ ಕುಂಕುಮದ
ಮರದಲ್ಲಿ ಗಂಡು, ಹೆಣ್ಣು ಮರಗಳಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು
ತಿಳಿಯಿತು. ಗುಂಪುಗೂಡಿ ನಾವು ನೋಡಿದ ಮರ
ಗಂಡಾದ್ದರಿಂದ ಹೂ ಬಿಟ್ಟರೂ ಕಾಯಿ ಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ.
ಅದೇ ಜಾತಿಯ ಹೆಣ್ಣು ಮರದ ಹೂಗಳು ಮಾತ್ರ
ಕಾಯಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದವು. ನನಗಂತೂ ಗಂಡು ಮರ,
ಹೆಣ್ಣು ಮರ ಅಂತ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇರುವುದು ಓದಿ
ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ವಿಸ್ಮಯ ಎನಿಸಿತು.
ಇದೇ ರೀತಿ ಸುರಗಿ ಎಂಬ ಹೂವಿನ ಮರದಲ್ಲಿ ಕೂಡ
ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣು ಅಂತ ಇರುತ್ತದೆ.

ಕುಂಕುಮದ ಮರದ ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಕ್ಕು ಹಿಡಿದ
ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಣ್ಣ ತೆಳುವಾಗಿ ಬೆರೆತಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.
ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಡುವ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ
ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಕೈಗೆ ಅಂಟುವ ಕೆಂಪು
ಪುಡಿಯಿಂದಾಗಿ ಇದೇ ಕುಂಕುಮದ ಮರ ಎಂದು
ಹೆಣ್ಣು ಮರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಗಂಡು
ಮರ ಗುರುತಿಸಲು ಕಣ್ಣು ಪಳಗಬೇಕು.

ಕುಂಕುಮದ ಮರ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ
ಬೆಳೆಯುವಂತಹ ಸಾಧಾರಣ ಗಾತ್ರದ
ನಿತ್ಯಹರಿದ್ವರ್ಣದ ಮರ. ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ
ಉಜ್ಜಿದರೆ ಸಾಕು, ಕುಂಕುಮ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಈ
ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನನಗಾಗಿ ಕುಂಕುಮ ಮಾಡಿಕೊಡಲು
ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮಾವನವರಿಗೆ ಕೇಳಿದೆ. ಅವರು
ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮಾಡಿ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಸಸಿಗಳನ್ನು
ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತು ಸಸಿಗಳನ್ನು
ಮಾಡಿಕೊಡುವಂತೆ ಚಿಕ್ಕ ಮಾವನವರಲ್ಲಿ
ಮತ್ತೊಂದು ಬೇಡಿಕೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಲ್ಲೂ
ಕುಂಕುಮದ ಮರದ ಸಂತತಿ ಮುಂದುವರೆಯಲು
ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣು ಎರಡೂ ಸಸಿಗಳು ಇರಬೇಕು.
ಸಸಿ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅವರು
ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೆಗಲಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ
ಮಳೆಗಾಲದವರೆಗೂ ಸದ್ಯ ನನಗೆ ಬೇರೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ.

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮರಗಿಡಗಳೊಂದಿಗಿನ ಸಂಬಂಧ
ಮನುಷ್ಯರೊಡನೆಯೂ ಮಿಶ್ರ ತರಬಲ್ಲದು.
ನಿರ್ಜೀವ ವಸ್ತುಗಳೊಂದಿಗಿನ ಸಂಬಂಧ
ಕಂದಕ ಸೃಷ್ಟಿಸಬಲ್ಲದು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದಷ್ಟು
ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ಹಂಗಿರದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ
ಅರಣ್ಯ ಬೆಳೆಸುವಂತಾದರೆ ಸಂಬಂಧಗಳೂ
ಬೆಸೆಯಬಹುದು.

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ: feedback@sudha.co.in